

การพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้
สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3*
Development of Innovative Teaching Materials to Enhance Learning
Quality for the Pali Department of the Sangha School, Part 1
Part 2 and Part 3

พระกิตติสารสุธี (เชิดชัย สีลสมปนฺโน), วรณัท พรหมศรี, สำราญ ศรีคำมูล,
พระมหาไถยน้อย ญาณเมธี (สาลงสิงห์) และมนตรี รอดแก้ว
Phrakittisarasuthee (Cherdchai Silasampanno), Worathanat Promsri, Samran Srikammul,
Phramaha Thainoi Yantramethi (Salangsing) and Montri Lodgaew
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahamakut Buddhist University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: sonk101@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนของนักเรียน 3) พัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ทั้งหมด 10 จังหวัด 21 โรงเรียนเรียน จำนวน 306 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบแบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ ระหว่าง .457-.840 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.971 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ และวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหา ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากสูงไปน้อยได้ดังนี้

*ได้รับบทความ: 13 มกราคม 2568; แก้ไขบทความ: 23 กรกฎาคม 2568; ตอรับตีพิมพ์: 1 สิงหาคม 2568

ด้านการวัดผล และประเมินผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ที่นำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ 1) สื่อประเภท วัสดุ 2) สื่อประเภทอุปกรณ์ 3) สื่อประเภทเทคนิค รูปแบบการสอน และวิธีการ

คำสำคัญ: นวัตกรรมสื่อการสอน; คุณภาพการเรียน; พระปริยัติธรรม; แผนกบาลี; คณะสงฆ์

Abstract

This research aimed to (1) study the problems affecting the teaching and learning management of Pali Scripture Schools (Pariyatti Dhamma Schools) under the Sangha in Region 1, Region 2, and Region 3, (2) Investigate the factors influencing the teaching and learning management of students in these schools, and (3) develop instructional media innovations to enhance the quality of student learning. This was a mixed-methods research. The sample group included 306 monk students from 21 Pali Scripture Schools across 10 provinces in Sangha Regions 1, 2, and 3. The research tools included a 30-item questionnaire with discrimination values (r) ranging from .457 to .840 and an overall reliability coefficient of 0.971. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, multiple regression analysis, and descriptive analysis.

The research results revealed that:

1. Problems affecting teaching and learning management in the Pali Scripture Schools of Regions 1, 2, and 3 were found to be at a high level overall. The problems, ranked from most to least significant, were: Assessment and evaluation, Learning activity organization, Instructional media and learning innovation, and Curriculum and curriculum development

2. Factors influencing teaching and learning management in these schools showed a positive and statistically significant correlation at the 0.01 level.

3. Instructional media innovations developed and currently applied to enhance the quality of learning in the Pali Scripture Schools of Regions 1, 2, and 3 include: 1) Material-based media, 2) Equipment-based media, and 3) Technique-based media, instructional models, and teaching methods.

Keywords: Instructional Media Innovation; Learning Quality; Buddhist Monastic Education; Pali Curriculum; Sangha

1. บทนำ

ในสังคมไทยภายใต้ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจน กระแสความคิด แรงกดดันเพื่อความอยู่รอดของประชาชน รวมทั้งปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และ การเมืองที่รู้มร การเติบโตของเทคโนโลยีที่ขาดระบบการควบคุม ระบบครอบครัวอ่อนแอ ส่งผลให้ เยาวชนขาดความเป็นพลเมือง และคาดว่าปัญหาดังกล่าวจะทวีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องส่งเสริมการพัฒนาความเป็นพลเมืองของเยาวชน ทั้งใน ระบบการศึกษา นอกกระบบการศึกษา และการศึกษาอัยาศัยนวัตกรรมหรือแนวทางต่างๆ ที่เหมาะสม และสามารถพัฒนาความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับเยาวชนได้อย่างยั่งยืน การเรียนรู้ ของเยาวชนเป็นกลไกสำคัญที่จะสามารถพัฒนาความคิดและจิตสำนึกของ มนุษย์ได้อย่างยั่งยืน เพราะฉะนั้นการเรียนรู้ของผู้เรียนด้านความเป็นพลเมืองจะต้องมีมาตรฐานเดียวกัน เพราะความเป็นพลเมืองที่ดีย่อมมีมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ เครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ของเยาวชน ซึ่งอาจจะได้แก่สื่อการสอนจะต้องสามารถพัฒนาการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เท่าเทียมกัน รวมทั้งสามารถพัฒนาองค์ความรู้ สร้างทักษะ และปลูกฝังเจตคติได้อย่างเหมาะสม เพราะฉะนั้นการสร้างนวัตกรรม (Innovation) สื่อการสอน ในรูปแบบใหม่ๆ ที่สามารถให้ความรู้ เสริมสร้างทักษะ และปลูกฝังเจตคติได้ด้วย จะสามารถ พัฒนาเยาวชนสู่ความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศได้ (ยิ่งศักดิ์ เพชรนิล, 2560, หน้า 19-33) โดยภาพรวมของคนในสังคมไทย ส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ตั้งแต่อดีตจึงได้ส่งบุตร หลานไปบวชเรียนในสำนักเรียนต่างๆ ของวัด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเกิดขึ้นของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษาจนถึงปัจจุบัน

ในอดีต วัดเคยเป็นศูนย์กลางการศึกษาสำหรับชาวบ้าน หรือเป็นแหล่งการศึกษาสำหรับมวลชน ครั้นถึงรัชกาลที่ 5 แม้จะทรงจัดการศึกษาอย่างสมัยใหม่ตามแบบตะวันตก ก็ไม่ทรงทิ้งวัด และยังคงให้พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการศึกษา ทรงให้ใช้ศาลาวัดเป็นโรงเรียนบ้าง ให้โรงเรียนตั้งอยู่ในวัดบ้าง ทรงให้พระเป็นครูสอนเด็ก เป็นผู้บริหารการศึกษาขั้นต้น และให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทางการศึกษาระดับสูง เช่นในระยะเริ่มแรกจัดการศึกษาขั้นต้น ก็มีพระบรมราชโองการเรื่อง "โปรดเกล้าฯ จะให้มีอาจารย์

สอนหนังสือไทยแลสอนเลขทุกๆ พระอาราม" เมื่อ พ.ศ. 2418 ปัจจุบันการจัดการศึกษาของผู้บริหาร และการจัดกิจกรรมการสอนของครูในสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ เหตุการณ์และ ภาวการณ์สำคัญ 2 อย่างที่เป็นสาเหตุสำคัญ ทำให้การศึกษาทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย มีสภาพ อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ 1) การที่รัฐจัดระบบการศึกษาใหม่ตามแบบอย่างของตะวันตก และแยกการ ศึกษาสำหรับทวยราษฎร์ออกไปจากวัด ระยะแรกจัดโดยร่วมมือกับวัด ให้วัดมีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่าง สำคัญ ต่อมาห่างออกไปโดยลำดับ จนเรียกได้ว่าแยกโดยสิ้นเชิง 2) การที่รัฐยังไม่ประสบความสำเร็จใน การจัดการศึกษาสำหรับทวยราษฎร์อย่างทั่วถึง และยังไม่สามารถทำให้ประชาชนมีความเสมอภาคแห่ง โอกาสที่จะได้รับการศึกษา โดยยังต้องเสียโอกาสไป เพราะสาเหตุทางภูมิศาสตร์ คือถิ่นที่อยู่ไม่มีที่เรียน บ้าง สาเหตุทางเศรษฐกิจ คือเรียนได้ดี แต่ไม่มีทุน จึงไม่ได้เรียนบ้าง (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปยุตฺโต), อ้างถึงใน วัตถญาณเวศกวัน, 2564)

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนบาลี ที่มีผลกระทบต่อ การเรียนการ สอนบาลีใน ปัจจุบัน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านครูสอน 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน 4) ด้านกิจกรรมการเรียน การสอนและแรงจูงใจ 5) ด้านตัวของผู้เรียน 6) ด้านสถานที่เรียน และ 7) ด้านการวัดผล จากปัญหาที่ กล่าวมานี้ สาเหตุของปัญหาจริงๆ คือ การเปลี่ยนแปลงของสังคม คือสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากสมัย พุทธกาล สมัยหลังพุทธกาล จนถึงสมัยที่ พระพุทธศาสนาได้เข้ามาในเมืองไทยใหม่จนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งสังคมยังเป็นสังคม เกษตรกรรมสังคมเกษตรนี้ยังดำเนินมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น หลังจากนั้น สังคมก็เริ่มเข้าสู่สังคมอุตสาหกรรม จนถึงเมื่อประมาณ 20 ปีที่ผ่านมาสังคมเข้าสู่สังคมเทคโนโลยี ปัจจุบันนี้ ความ เจริญทางด้านวัตถุได้ครอบงำประชากรโลกทั้งหมดไว้ ไม่เว้นแม้แต่วงการสงฆ์ (พระครูวิกรมธรรม ธิ์ช (พีระ ปิยธมฺโม) และเตือนใจ ผางคำ, 2566, หน้า 85-94)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัย การพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพ การเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อผู้เรียน และเป็นการจรรโลงพระพุทธศาสนาให้ดำรง มั่นคงสืบไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี คณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3

3. เพื่อพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนยกระดับคุณภาพการเรียนรู้สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี คณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) เป็นการผสมผสานระหว่างวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับวิธีวิทยาการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งศึกษาการพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) ประชากร ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ทั้งหมด 10 จังหวัด 21 โรงเรียนเรียน รวมจำนวน 1,304 รูป และ 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ทั้งหมด 10 จังหวัด 21 โรงเรียนเรียน จำนวน 306 รูป ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากรจำแนกตามโรงเรียนพระปริยัติธรรม และใช้สูตรของ ทาโรยามาเน่ (Yamane, 1967, p. 158) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สำหรับความคลาดเคลื่อนร้อยละ 0.05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้ 1) แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 มี 4 ด้าน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 มี 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านการวัดผลประเมินผล รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ โดยประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบมาตราวัดมาตราส่วน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 2) แบบการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการวางแผน จัดเตรียมชุดคำถาม และวิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนล่วงหน้า มีการดำเนินงานแบบ เป็นทางการภายใต้กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ของผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูล

มาวิเคราะห์ภาพรวม

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้ 1) แบบสอบถาม มีรายละเอียด และขั้นตอน ดังนี้ (1) หลังจากผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ต้องการศึกษา สภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี คณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 (2) นำผลการศึกษา จากข้อที่ 1.1 มาสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ที่มีเนื้อหาให้ครอบคลุมหรือสอดคล้องกับกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย (3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่กำหนด นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน ในข้อ 1.4 เพื่อให้ท่านพิจารณาความถูกต้องของเนื้อหา ซึ่งมีค่า IOC ระหว่าง .80-1.00 และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำ (4) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัย และแบบประเมิน (IOC) ตามที่ได้ปรับปรุงแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้อง และความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ครอบคลุมเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (5) ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะที่ผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำและตรวจสอบความถูกต้อง 2) การหาคุณภาพเครื่องมือ มีรายละเอียด และขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ฉบับสมบูรณ์ และนำผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือหัวข้อหลักกับหัวข้อย่อย เพื่อหาค่า (IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้ 1) คะแนน +1 ข้อคำถามนั้นตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม 2) คะแนน 0 ข้อคำถามนั้นไม่แน่ใจว่าตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม และ 3) คะแนน -1 ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จากนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อคำถามที่ค่า IOC ตั้งแต่ .50-1.00 จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญที่ให้คะแนนของแบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ แล้วจึงนำเสนอท่านอีกครั้ง

2. นำแบบสอบถามไปทดสอบใช้ (Try-out) จำนวน 30 รูป ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (item discrimination) ของแบบสอบถาม ในการวิจัยในครั้งนี้ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .457-.840

4. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยวิธีการของครอนบาค ในการวิจัยในครั้งนี้ ของแบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ การวิจัยในครั้งนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .971

5. จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 รูป และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการขั้นตอนต่อไป

6. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางของการสัมภาษณ์ในประเด็นที่เป็นข้อกำหนดในข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนสำนักเรียนพระ

ปรียัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจเนื้อหา และคุณภาพของข้อคำถาม เพื่อทำการแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อดำเนินการขั้นตอนต่อไป

7. การวิเคราะห์ข้อมูล ที่ผู้วิจัยรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถาม มาวิเคราะห์โปรแกรมสำเร็จรูปของคอมพิวเตอร์ มีดังนี้ ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตาราง ควบคุมการบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 82-83) ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation(r)) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อพบว่ามีความสัมพันธ์กัน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ Multiple Regression Analysis: MR และการกำหนดเกณฑ์ระดับความสัมพันธ์ไว้ดังนี้ 1) ค่า r เป็น (-) หมายถึง มีความสัมพันธ์ทางลบหรือทางตรงกันข้าม 2) ค่า r เป็น (+) หมายถึง มีสัมพันธ์ทางบวกหรือทางเดียวกัน 3) ค่า r เป็น +/- 0.00 ถึง 0.31 ถือว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย 4) ค่า r เป็น +/- 0.32 ถึง 0.66 ถือว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง 5) ค่า r เป็น +/- 0.67 ถึง 1.00 ถือว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ตอนที่ 5 เสนอนวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนสำหรับนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 และตอนที่ 6 ประเมินนวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนสำหรับนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ที่พัฒนาขึ้น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 คน โดยใช้แบบประเมินวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ “การพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนสำหรับนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3” ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็น

สูงสุด คือด้านการวัดผล และประเมินผล รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ และนวัตกรรม การเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้

2. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียน พระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r = .567, 532, 595, 659, \text{sig} < .01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยของพหุคูณ Multiple Regression Analysis: MR มีดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความแปรปรวน

Constant	Unstandardized Coefficients	Standardized Coefficients	t	P-value
	B	Std. Error		
1. ด้านหลักสูตร	.745	.072	10.349	.000
2. ด้านการวัดผล	.261	.012	22.491	.000
3. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	.293	.011	25.505	.000

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1-3 พบว่า มีตัวแปรการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ทั้ง 4 ด้าน ที่ร่วมกันทำนายปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1-3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} = .000$) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 สามารถอธิบายการผันแปรของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1-3 ได้ร้อยละ 87.1 ($R^2 = .871$) สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

$$Y = 745 + .261X1 + .293X2 + .260X3$$

4. การพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ที่นำมาประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ 1) สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อที่เก็บความรู้ไว้ในตัวเอง ซึ่งอาจจะสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเองโดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์อื่นเข้าช่วย เช่น รูปภาพ แผนที่ ลูกโลก แผนภูมิ แผนสถิติ เป็นต้น 2) สื่อประเภทอุปกรณ์ หมายถึง สื่อประเภทเครื่องมือที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาจากสื่อประเภทวัสดุ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) และห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ (E-Library) การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic learning) หรือที่เรียกกันว่า E-learning เป็นต้น 3) สื่อประเภทเทคนิค รูปแบบการสอน และ

วิธีการ หมายถึง สื่อที่เน้นกิจกรรมที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เกม สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ การสาธิต กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน พระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัญหา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านการวัดผล และประเมินผล รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ก่อนสอนครูได้มีการแจ้งแนวทางปฏิบัติตามระเบียบของการวัด และประเมินผลที่ชัดเจน ให้นักเรียนทราบ ในวัดผลและประเมินผลในรายวิชาที่รับผิดชอบ ได้วัดตรงกับวิธีการ เนื้อหาที่จัดการเรียนการสอน และครูมีเครื่องมือการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน มีการนำผลการวัด และประเมินผลไปใช้ตามนโยบายของการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของทิตนา แชมมณี (2555, หน้า 120) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนของครูที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย ระดับชั้นของผู้เรียน และประโยชน์อย่างสูงสุด ที่ผู้เรียนควรจะได้รับอย่างเหมาะสม และควรมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม หรือบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ที่เหมาะสม อันจะนำผู้เรียนไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบ ที่เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง จึงมีลักษณะที่สรุปได้ดังนี้ กิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทอย่างเต็มที่และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง กิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบ โดยครูนำเสนอปัญหาและสถานการณ์ให้คิด ครูมีบทบาทช่วยชี้ช่อง แนะนำให้นักเรียนเห็นช่องทางในการแก้ปัญหา กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนเพื่อปรับเติมเสริมแต่ง และต่อยอดความรู้ ฯลฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักการศึกษา (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ผลการศึกษาการบริหารจัดการใช้สื่อการเรียนรู้ที่สำนักการศึกษาผลิตและจัดสรรให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ในด้านการติดตามการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองดาษ) (2560, หน้า 101-112) ได้ศึกษาวิจัย

เรื่องการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ผลการวิจัย พบว่า สภาพและปัญหาการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีระดับชั้นประโยค 1-2 ในกรุงเทพมหานคร พบสภาพและปัญหาในการพัฒนา มี 8 ด้าน คือ ด้านบุคคล ด้านอุปกรณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานการณ์ด้านหลักสูตร ด้านเนื้อหา ด้านองค์ความรู้และด้านหลักธรรม

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ทั้ง 4 ด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r = .567, .532, .595, .659, \text{sig} < .01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจากการเรียนการสอน ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและนวัตกรรมการศึกษา พร้อมทั้งการวัดผลและการประเมินผล ส่งผลให้สามารถที่จะนำไปสู่การพัฒนาวัตกรรมการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ ได้ 87 % ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทีศนา แคมมณี (2555, หน้า 120) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนของครูที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย ระดับชั้นของผู้เรียน และประโยชน์อย่างสูงสุด ที่ผู้เรียนควรจะได้รับอย่างเหมาะสม และควรมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม อันจะนำผู้เรียนไปสู่การพัฒนาอย่างเป็นระบบ ที่เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง จึงมีลักษณะที่สรุปได้ดังนี้ กิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทอย่างเต็มที่และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง กิจกรรมที่ท้าทายให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบ โดยครูนำเสนอปัญหาและสถานการณ์ให้คิด ครูมีบทบาทช่วยชี้ช่อง แนะนำให้นักเรียนเห็นลู่ทางในการแก้ปัญหา กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบ กิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนเพื่อปรับเติม เสริมแต่ง และต่อยอดความรู้ ฯลฯ สอดคล้องกับงานวิจัยของคันสนีย์ พรหมพินิจ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การพัฒนานวัตกรรมการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือด้านความเป็นไปได้ รองลงมาคือด้านความเหมาะสม และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือด้านความถูกต้อง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งนี้เนื่อง

มาจาก ขั้นตอนต่างๆ ในแนวทางการพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอน สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริง ของคณาจารย์ การใช้แนวทางการพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนมีความคุ้มค่าสำหรับนักเรียนพระปริยัติ ธรรมแผนกบาลี สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 3) ได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณา คุณภาพของนวัตกรรมการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการนวัตกรรมการศึกษา Innovation 2007 จากท้องถิ่นสู่สากล ดังนี้ 1) ความเป็นนวัตกรรม โดยพิจารณาจากการเป็นผลงาน วิธีการ กระบวนการ หรือ องค์ความรู้ที่ส่งผลต่อเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ 2) กระบวนการพัฒนานวัตกรรม ได้แก่ (1) มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการนำไปใช้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย (2) การออกแบบ นวัตกรรมมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความ ต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น (3) การนำไปใช้ มี การดำเนินกิจกรรมของนวัตกรรม ตามที่ออกแบบไว้จริง (4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งจาก ภายในและนอกหน่วยงาน (5) ผลที่เกิดขึ้นเกิดจากการนำนวัตกรรมไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด 3) คุณค่าของนวัตกรรม พิจารณาจากหัวข้อต่อไปนี้ (1) ความสามารถในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพ ของกลุ่มเป้าหมาย ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด (2) การใช้ทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้อง กับบริบทของหน่วยงาน (3) การเรียนรู้ร่วมกันทั้งหน่วยงาน (4) การนำไปใช้ง่ายและสะดวก (5) การยอมรับ โดยมีการเผยแพร่และการนำไปใช้ทั้งภายในและนอก หน่วยงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานการศึกษา (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากคือ ด้านแนวทางการ พัฒนาด้านเครื่องมือ (Hardware) โดยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความต้องการอุปกรณ์ที่ สนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหาร และครูของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่บุคคลภายนอกสามารถเข้ามาศึกษา ต่อได้ ในระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากภิกษุ และสามารถเณรมีจำนวนลดลงมาก และเพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาต่อไป

1.2 ผู้บริหาร และครูของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ควรกำหนดนโยบาย แนวทางการแก้ไขปัญหาของการขาดแคลนนักเรียน และปัญหานวัตกรรมสื่อ การสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียน ควรดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจนเกิดสัมฤทธิ์ผลที่มีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 ผู้บริหาร และครูของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 ควรกำหนดนโยบาย ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ อย่างเป็นระบบให้มากขึ้น โดยเน้นในเรื่องของจุดเด่นทางการศึกษาที่น่าสนใจ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ ในเขตพื้นที่อื่นๆ

2.2 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก

2.3 ควรจะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสถานศึกษาเรียนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีคณะสงฆ์ ตามหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนา โดยการศึกษาในเขตพื้นที่อื่นๆ และตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ข้อค้นพบจากการวิจัยลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นตามสภาพจริง จากการปฏิบัติจริงของการพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีของคณะสงฆ์ ภาค 1, ภาค 2 และภาค 3 เพื่อพัฒนาสื่อการสอน ปรากฏผล ดังนี้ 1) การระบุปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอนบาลี เช่น ปัญหาหลักพบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวัดผลและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาหลักสูตร การชี้ชัดลำดับความสำคัญของปัญหาช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางการแก้ไขได้ตรงจุดและเป็นระบบ 2) ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน เช่น ปัจจัยด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดผลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญ สามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณภาพการเรียนรู้ได้สูงถึง 87.1% แสดงถึงบทบาทร่วมกันของหลายมิติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนที่ตอบโจทย์การเรียนบาลี งานวิจัยเสนอรูปแบบสื่อที่เหมาะสม 3 ประเภท ได้แก่ สื่อวัสดุ เช่น แผนภาพ แผนที่ ลูกโลก สื่อสิ่งพิมพ์ ที่ใช้ถ่ายทอดความรู้โดยตรง สื่ออุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ E-book E-Library และการเรียนรู้ผ่านระบบ E-learning สื่อเทคนิคและวิธีการ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโยนิโสมนสิการ เกม สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ การสาธิต และการทำงานกลุ่ม 4) คุณค่าเชิงทฤษฎี ยืนยันว่า “นวัตกรรมสื่อการสอน” เป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการเรียนบาลี แสดงให้เห็นถึงการผสมผสานองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีการศึกษาได้อย่างลงตัว 5) คุณค่าเชิงปฏิบัติ ครูและผู้บริหารสามารถนำแนวทางนี้ไปปรับใช้เพื่อแก้ปัญหการเรียนการสอนบาลีที่ซับซ้อนและทันสมัยมากขึ้น การใช้สื่อที่หลากหลายช่วยเพิ่มแรงจูงใจผู้เรียน เสริมสร้างการมี

ส่วนร่วม และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

โดยสรุป งานวิจัยนี้ได้สร้างองค์ความรู้ว่า การพัฒนานวัตกรรมสื่อการสอนที่ครอบคลุมทั้งด้าน วัสดุ อุปกรณ์ และเทคนิคการสอน สามารถแก้ปัญหาที่มีอยู่เดิมและยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน บาลีได้อย่างเป็นรูปธรรม และยังเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน พระปริยัติธรรมในยุคปัจจุบัน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แคมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2558). *ปัญหาครูไทย (เมื่อไหร่) ใครจะสะสาง*. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/live/detail/9580000087601>
- พระครูวิกรมธรรมธัช (พีระ ปิยธมโม) และเตือนใจ ผางคำ. (2566). ปัญหาการศึกษาภาษาบาลีของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 12(1), 85-94.
- พระมหาประจักษ์ กิตติเมธี (ทองดาษ). (2560). การพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี. *วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร*, 8(2), 101-112.
- ภาสกร เรืองรอง, ประหยัด จิระวงพงศ์, วณิชชา แม่นยำ, วิลาวัลย์ สมยาโรน, ศรันยู หมั่นเดช และชไมพร ศรีสุราช. (2556). เทคโนโลยีการศึกษากับครูไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 5, 195-207. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pimjournal/article/view/20162>
- ยิ่งศักดิ์ เพชรนิล และมานิตย์ กุศลคุ้ม. (2560). แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง. *วารสารนิติ รัฐกิจ และสังคมศาสตร์*, 1(2), 19-33.
- วัดญาณเวศกวัน. (2564). *การศึกษาของคณะสงฆ์: ปัญหาที่รอทางออก*. เข้าถึงได้จาก <https://www.watnyanaves.net/en/book-full-text/38>
- คันสนีย์ พรหมพินิจ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนโพธิสัมพันธ์พิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานการศึกษา. (2559). *แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper & Row.